

საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია

მოკლედ ეკონომიკაზე

ივნისი, 2018

საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია
BUSINESS ASSOCIATION OF GEORGIA

2018 წლის პირველ კვარტალში ეკონომიკის ზრდამ 5.2% შეადგინა

2017 წელს საქართველოში შექმნილმა მთლიანმა შიდა პროდუქტმა ჯამურად 38 მლრდ. ლარს გადააჭარბა. მშპ-ის ნომინალურმა წლიურმა ზრდამ 11.8%, ხოლო რეალურმა ზრდამ 5.0% შეადგინა.

2017 წელს ეკონომიკის ზრდა საგარეო ფაქტორებმა განაპირობა - მნიშვნელოვნად გაიზარდა საქონლის ექსპორტი, ასევე იმატა შემოსავალმა ტურიზმიდან, ფულადმა გზავნილებმა და პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა. საგარეო სექტორის პოზიტიური გავლენა კვლავ ნარჩუნდება მეზობელ და სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში ეკონომიკის გამოცოცხლების პარალელურად. მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში ექსპორტი 28.4%-ით არის გაზრდილი, ტურიზმიდან მიღებულმა შემოსავლებმა 28.8%-ით იმატა, ხოლო ფულადმა გზავნილებმა 22.4%-ით. ინფლაცია კი შემცირდა და მიზნობრივ მაჩვენებელს დაუახლოვდა. შედეგად, ეკონომიკის ზრდის ტემპი 2018 წლის პირველ კვარტალშიც მაღალია.

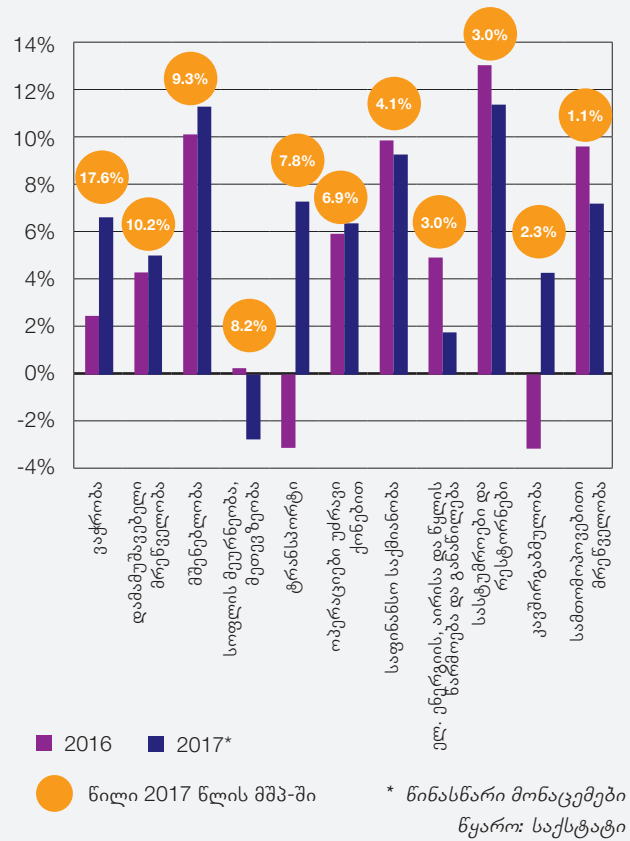
ცხრილი 1: მთლიანი შიდა პროდუქტი

	2016	2017*	ზრდა
მშპ მიმდინარე ფასებში (მლნ. GEL)	34 028.5	38 042.2	11.8%
მშპ მიმდინარე ფასებში (მლნ. USD)	14 377.9	15 164.5	5.5%
მშპ ერთ სულზე (GEL)	9 146.4	10 231.4	11.9%
მშპ ერთ სულზე (USD)	3 864.6	4 078.5	5.5%
მშპ-ის რეალური ზრდა (%)	2.8%	5.0%	

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

2017 წლის მონაცემებით მშპ-ის უდიდესი წილი ვაჭრობასა (17.6%) და მრეწველობაში (16.4%) იქმნება. რაც შეეხება სექტორების რეალურ ზრდას, გასულ წელს ზრდის ტემპმა მნიშვნელოვნად იმატა ვაჭრობის, ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის სექტორებში. 2016 წელთან შედარებით ოდნავ შემცირდა, მაგრამ მაინც მაღალ დონეზე შენარჩუნდა სასტუმროებისა და რესტორნების სექტორის რეალური ზრდა (11.2%). მაღალი იყო ზრდა ასევე მშენებლობაში. გასულ წელს რეალური ზრდა დაფიქსირდა თითქმის ყველა ძირითად სექტორში, სოფლის მეურნეობის გარდა (-2.7%).

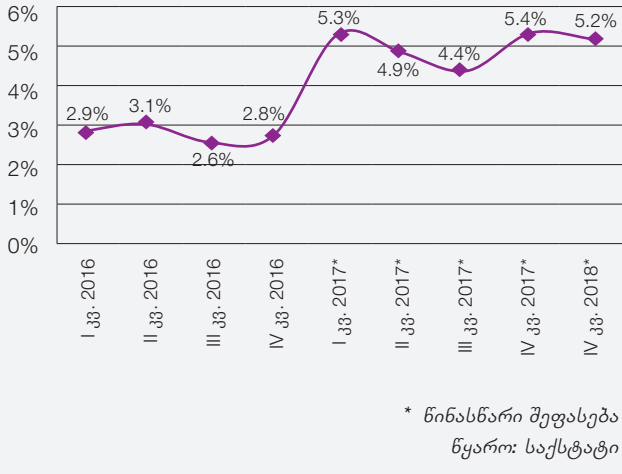
გრაფიკი 1: სექტორების რეალური ზრდა

2018 წლის პირველ კვარტალში, წინასწარი მონაცემებით, ეკონომიკის ზრდამ საშუალოდ 5.2% შეადგინა. ეს კი მნიშვნელოვნად აღემატებოდა თებერვალში საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებულ პროგნოზს. შესაბამისად, მაისში ეროვნულმა ბანკმა დააკორექტირა და მშპ-ის საშუალო რეალური ზრდის პროგნოზი 2018 წლისთვის 4.5%-დან 4.8%-მდე გაზარდა.

მსოფლიო სავალუტო ფონდის თანახმად, გასულ წელს რეგიონის ეკონომიკურმა ზრდამ მოლოდინს გადააჭარბა, რაც ნავთობის გაზრდილი ფასით, ფულადი გზავნილებითა და მომატებული საგარეო მოთხოვნით იყო გამოწვეული. თუმცა, სავალუტო ფონდის შეფასებით, ეს ფაქტორები არ იქნება საკმარისი 2018-2019 წლებში ზრდის ანალოგიური ტემპის შესანარჩუნებლად.

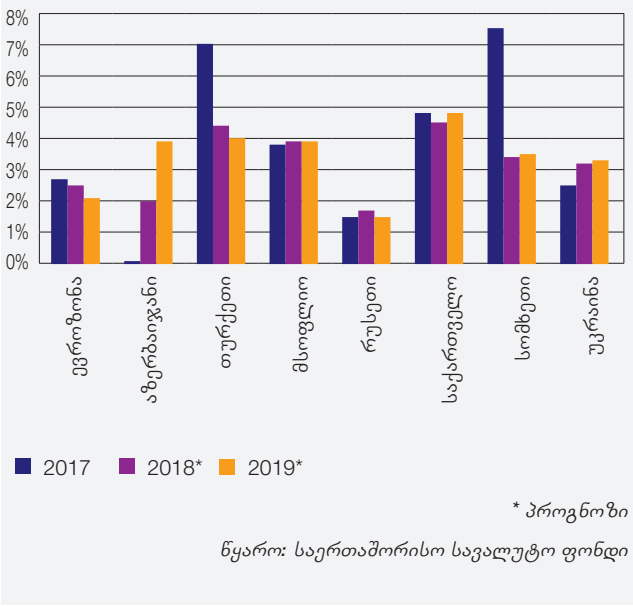
გრაფიკი 2: მშპ-ის რეალური ზრდა საქართველოში

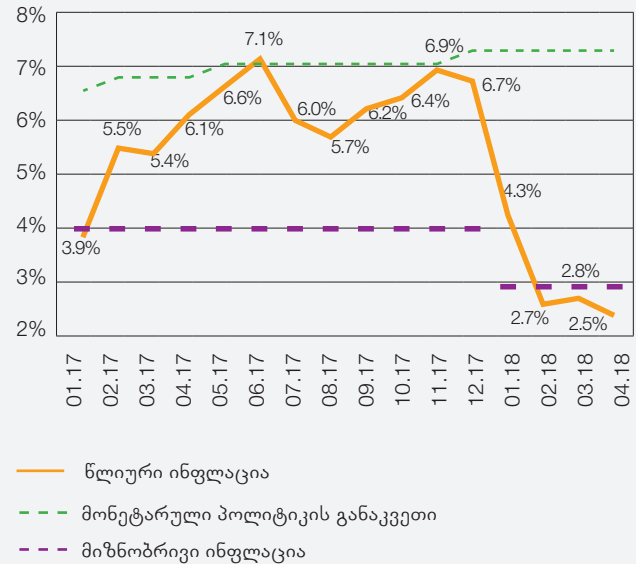
მატება გამოიწვია. აქციზის ზრდით გამოწვეული ინფლაციური ეფექტი 2018 წლიდან ამოიწურა. ამასთანავე, მიმდინარე წლის პირველ კვარტალში ნავთობის ფასმაც იკლო. აქედან გამომდინარე, 2018 წლის პირველ კვარტალში სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია მნიშვნელოვნად შემცირდა და 3.3% შეადგინა. კიდევ უფრო იკლო ინფლაციამ აპრილში, როცა 2.5% შეადგინა.

ეროვნული ბანკის შეფასებით ინფლაციური რისკები ჯერ საკმარისად არ შესუსტებულა და, შესაბამისად, რეფინანსირების განაკვეთს 7.25% დონეზე ინარჩუნებს. ბოლო პერიოდის პროგნოზის თანახმად, ინფლაციის ზრდის ტემპი მიმდინარე წელს მიზნობრივი დონის (3%) ფარგლებში შენარჩუნდება. თუ აღნიშნული პროგნოზი გამართლდა, წლის მეორე ნახევრიდან, 2017 წელს გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკის შედეგებით შემსუბუქებას უნდა მოველოდეთ - მცირედით, თუმცა ეტაპობრივად მოხდება რეფინანსირების განაკვეთის შემცირება.

გრაფიკი 3: მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალური ზრდა

გრაფიკი 4: წლიური ინფლაცია

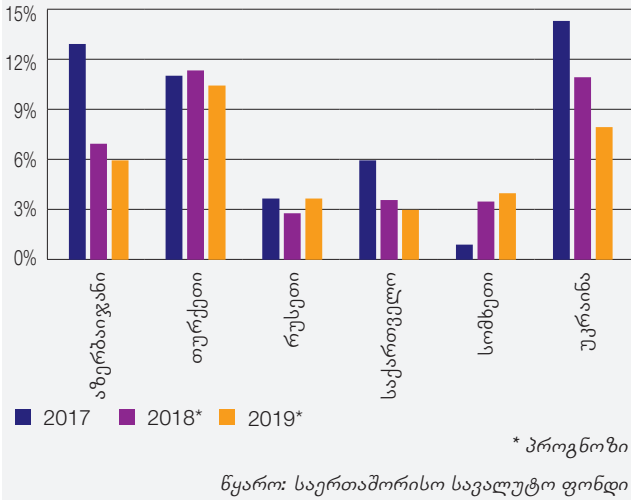

2018 წლის პირველ კვარტალში ინფლაციამ 3.3% შეადგინა

გასულ, 2017 წელს სამომხმარებლო ფასები მიზნობრივ დონეზე¹ მეტად იზრდებოდა. ინფლაციის მაღალი ტემპი ერთჯერადი ფაქტორებით, კერძოდ კი აქციზის ზრდით და საერთაშორისო ბაზარზე ნავთობის ფასის მატებით იყო გამოწვეული. შედეგად, 2017 წლიდან ქვეყანაში თამბაქოს, ნავთობპროდუქტებისა და ავტომობილების ფასები გაიზარდა და ინფლაციის საერთო დონის

1 საქართველოს ეროვნული ბანკის ინფლაციის მიზნობრივი მაჩვენებელი 2017 წელს 4%, ხოლო 2018 წლიდან 3% არის.

გრაფიკი 5: სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია

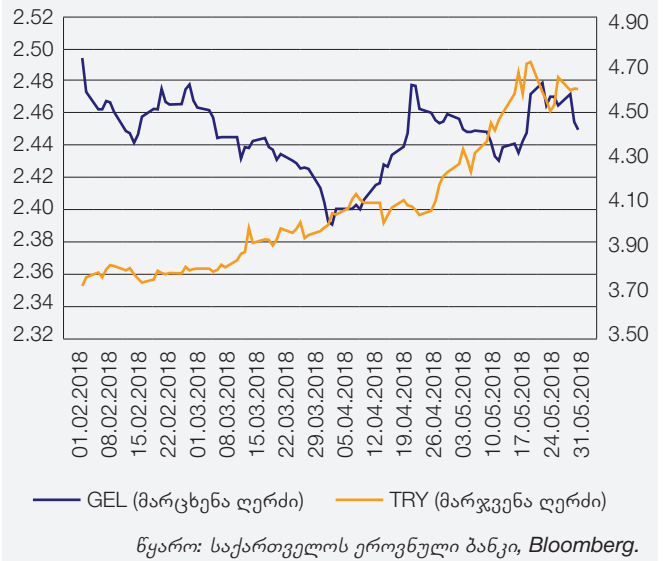

როგორც გრაფიკი 7-დან ჩანს, თურქული ლირა ბოლო პერიოდში მნიშვნელოვნად გაუფასურდა. თურქეთში ინფლაციის ზრდის ორნიშნა ტემპმა, ბიუჯეტის მზარდმა დეფიციტმა და პოლიტიკურმა განცხადებებმა, საერთაშორისო ბაზარზე გამყარებული დოლარის ფონზე, გამოიწვია ლირას სწრაფი გაუფასურება. მიუხედავად იმისა, რომ თურქეთი საქართველოს ერთ-ერთი უდიდესი სავაჭრო პარტნიორია, ლირას გაუფასურება ლარს მცირედით გადმოეცემა მოკლევადიან პერიოდში. ფართოდ გავრცელებული მოსაზრებით კი საქართველოს ეკონომიკა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული თურქეთზე. ამიტომ, ლირას გაუფასურების შედეგად გაჩენილი მოლოდინები გახდა ლარის კურსის მერყეობის მიზეზი. თუმცა, უახლოეს თვეებში, ტურისტთა შემოდინების ნაკადის ზრდასთან ერთად, ლარის დასტაბილურება არის მოსალოდნელი.

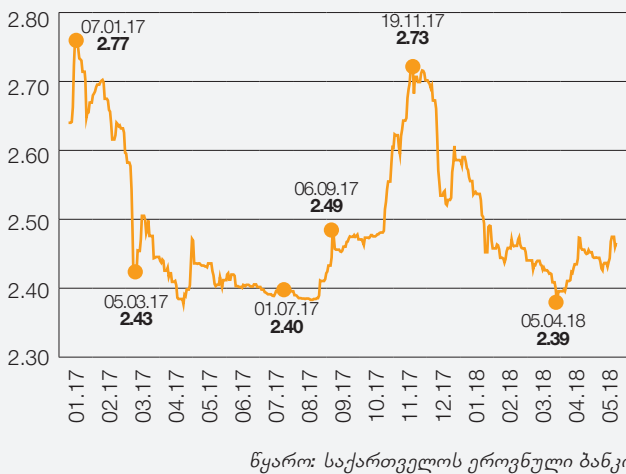
მაისის ბოლოს ლარი კვლავ გაუფასურდა აშშ დოლარის მიმართ

2018 წლის პირველ კვარტალში ლარი თითქმის ყველა ძირითადი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნის ვალუტის მიმართ გამყარდა. აღსანიშნავია ლარის გამყარება აშშ დოლარის, ევროს, რუბლის, ლირას, მანათის და დრამის მიმართ. აპრილში მცირედით იცვალა ტრენდი და აზერბაიჯანული დრამისა და სომხური მანათის მიმართ ლარი გაუფასურდა. ხოლო რუბლის, ევროსა და ლირას მიმართ გამყარება კვლავ გრძელდება. მთლიანობაში, აპრილის ბოლოს, ლარის რეალური გაცვლითი კურსი 2017 წლის დეკემბერის შემდეგ 5.5%-ით იყო გამყარებული.

გრაფიკი 7: ლარის და ლირას გაცვლითი კურსი 1 აშშ დოლარის მიმართ

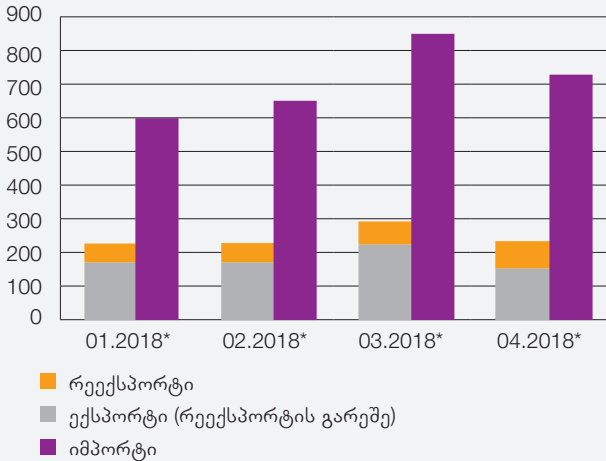
გრაფიკი 6: ლარის ოფიციალური გაცვლითი კურსი აშშ დოლარის მიმართ

2018 წლის პირველ კვარტალში საქონლით საგარეო სავაჭრო ბრუნვა 23.3%-ით არის გაზრდილი

მიმდინარე წელს საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში ეკონომიკის გაჯანსაღება საგრძნობლად აისახა საქონლით ვაჭრობაზეც. პირველი კვარტლის წინასწარი მონაცემებით ექსპორტი 28.4%-ით, ხოლო იმპორტი 21.6%-ით არის გაზრდილი წლიურად. ხოლო საგარეო სავაჭრო ბრუნვა 23.3%-ით გაიზარდა და 2.8 მლრდ. აშშ დოლარს გადააჭარბა.

გრაფიკი 8: საქონლით საგარეო ვაჭრობა (მლნ. USD)

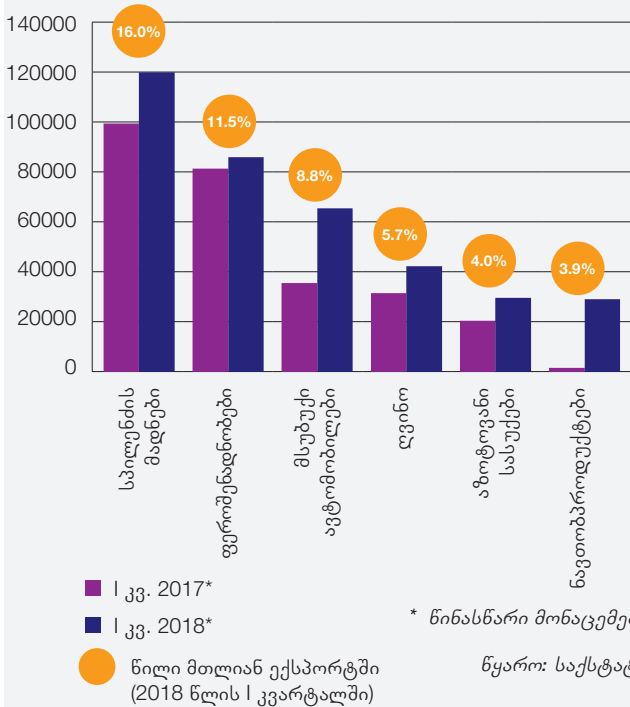

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

2018 წლის პირველ კვარტალში საქონლის რეგისტრირებულმა ექსპორტმა 740 მლნ. აშშ დოლარს გადააჭარბა, რაც 164 მლნ. აშშ დოლარით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით. აღნიშნულ პერიოდში გაზრდილია ღვინის, სპირტიანი სასმელების, მინერალური და მტკნარი წყლების ექსპორტი. ასევე იმატა ფეროშენადნობების ექსპორტმა, სპილენძის კონცენტრატების, სიგარეტის, მსუბუქი ავტომობილებისა და ნავთობპროდუქტების რეექსპორტმაც.

რაც შეეხება იმპორტს, პირველი სამი თვის ჯამურმა მაჩვენებელმა 2.1 მლრდ. აშშ დოლარი შეადგინა. აღნიშნულ პერიოდში წლიურად 53%-ით იმატა ნავთობისა და ნავთობპროდუქტების იმპორტმა. ასევე აღსანიშნავია მსუბუქი ავტომობილების, გამომთვლელი მანქანების, ხორბლისა და მესლინის, ასევე თამბაქოს და მისი შემცველების პროდუქციის იმპორტის ზრდა. თუმცა, ამავდროულად, მოთხოვნა შემცირებულია დაფასებულ სამკურნალო საშუალებებზე, რომლის იმპორტის წლიურმა კლებამ 22% შეადგინა. პირველ კვარტალში ასევე იკლო ნავთობის აირებისა და ელექტროენერჯის იმპორტმაც.

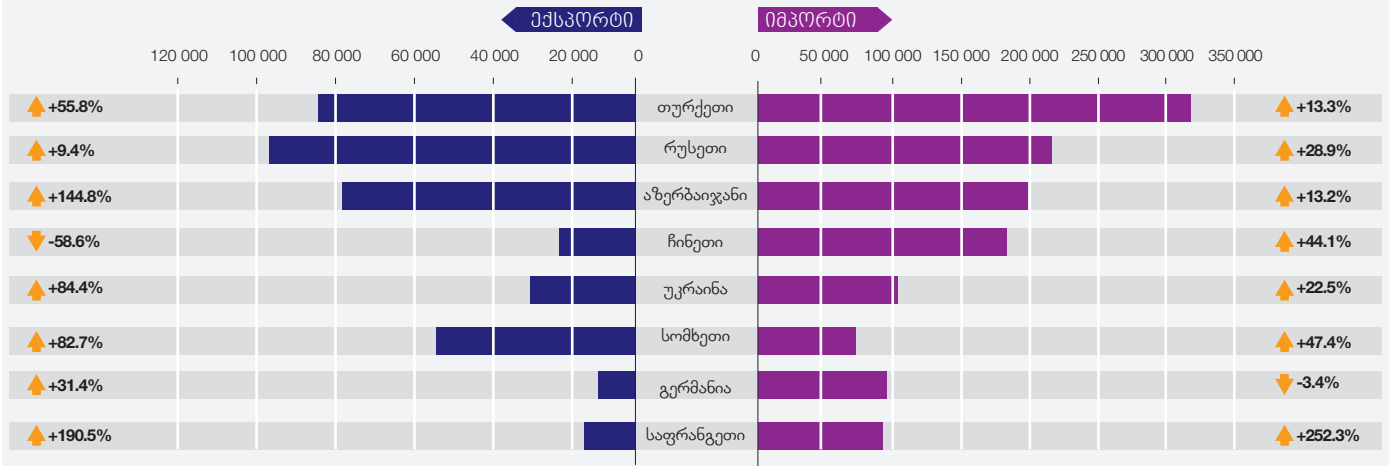
გრაფიკი 9: ექსპორტი სასაქონლო ჯგუფების მიხედვით (მლნ. USD)

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

2017 წლის პირველ კვარტალთან შედარებით, 31.4%-ით არის გაზრდილი ექსპორტი ევროკავშირის ქვეყნებში და 209 მლნ. აშშ დოლარს შეადგენს, რაც მთლიანი ექსპორტის 28% არის. კვლავინდებურად, საქონლის უდიდესი ნაწილი მეზობელ ქვეყნებში ექსპორტირდება. მთლიანი ექსპორტის 43.6% რუსეთში, თურქეთში, აზერბაიჯანსა და სომხეთში გადის. ანალოგიური მდგომარეობაა იმპორტის კუთხითაც - ოთხი მეზობელი ქვეყნიდან შემოტანილი საქონელი მთლიანი იმპორტის 38.3%-ს შეადგენს. სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებს შორის ლიდერობენ ასევე ჩინეთი და უკრაინა, თუმცა, პირველ კვარტალში ჩინეთში ექსპორტი 58.6%-ით (29 მლნ. აშშ დოლარით) არის შემცირებული.

გრაფიკი 10: საქონლით საგარეო ვაჭრობა ქვეყნების მიხედვით (ათასი USD), 2018 წელი*

▲ ცვლილება 2017 წლის პირველ კვარტალთან შედარებით

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

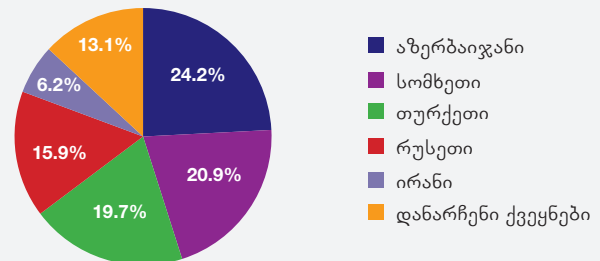
2018 წლის პირველ კვარტალში საქართველოს მილიონ-ნახევარი საქრთაშორისო მოგზაური ეწვია

მიმდინარე წლის პირველი სამი თვის ჯამური მონაცემებით საქართველოში სულ 1 463 ათასი საერთაშორისო მოგზაური ჩამოვიდა, რაც წინა წლის პირველ კვარტალთან შედარებით 15.5%-ით მეტია. აქედან 660 ათასი, ანუ ვიზიტორების 45% ტურისტია.²

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ტურისტების რაოდენობის ზრდა - ეს მაჩვენებელი წლიურად 28.2%-ით არის გაზრდილი. ტურისტთა შემოდინების ასეთი მატება პოზიტიურად აისახება ტურიზმის სექტორის შემოსავლებზეც. საქართველოს ეროვნული ბანკის ინფორმაციით, 2018 წლის პირველ კვარტალში ტურიზმიდან მიღებულმა შემოსავლებმა 560 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, ეს კი წინა წელთან შედარებით 28.8%-ით მეტია.

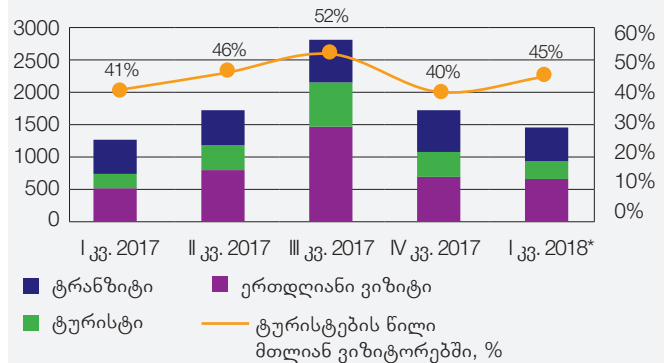
მიმდინარე წლის პირველი კვარტლის მონაცემებით, 36%-ით არის გაზრდილი საჰაერო გზით შემოსულ საერთაშორისო ვიზიტორთა რაოდენობა და 313 ათას კაცს შეადგენს. სახმელეთო გზით შემომსვლელთა რაოდენობა კი 11%-ით არის გაზრდილი და ჯამში 1 130 ათას კაცს აღემატება.

გრაფიკი 11: საქართველოში შემომსვლელი საერთაშორისო ვიზიტორების განაწილება ქვეყნების მიხედვით. I კვ. 2018 წელი

წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

გრაფიკი 12: საქართველოში შემომსვლელი საერთაშორისო ვიზიტორების რაოდენობის დინამიკა (ათასი კაცი)

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია

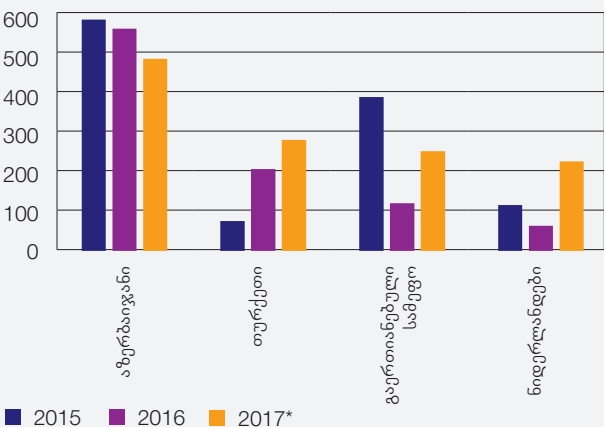
2 უცხოელი ვიზიტორები, რომლებიც ქვეყანაში 24 ან მეტ საათს რჩებიან.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ეკონომიკიდან თითქმის გათრია

2017 წელს საქართველოში განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა, წინასწარი მონაცემებით, ჯამურად 1 861.9 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 16.2%-ით მეტია 2016 წელთან შედარებით.

აღნიშნულ პერიოდში პირდაპირმა ინვესტიციებმა ევროკავშირის ქვეყნებიდან 733 მლნ. აშშ დოლარს გადააჭარბა, რაც 2016 წელთან შედარებით 92%-ით მეტია. აღსანიშნავია ინვესტიციების ზრდა გაერთიანებული სამეფოდან, ნიდერლანდებიდან და ჩეხეთიდან. გასულ წელს საგრძნობლად იმატა ინვესტიციებმა ასევე თურქეთიდან, აშშ-დან, არაბთა გაერთიანებული საამიროებიდან და ჩინეთიდან. ხოლო დსთ-ის წევრი ქვეყნებიდან განხორციელებული ინვესტიციები 16%-ით შემცირდა და 523 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა. ეს კლება ძირითადად აზერბაიჯანიდან განხორციელებული ინვესტიციების კლებაში გამოიწვია - სულ 2017 წლის განმავლობაში აზერბაიჯანიდან 482 მლნ. აშშ დოლარის ინვესტიცია განხორციელდა, რაც წლიურად 13.6%-ით არის შემცირებული.

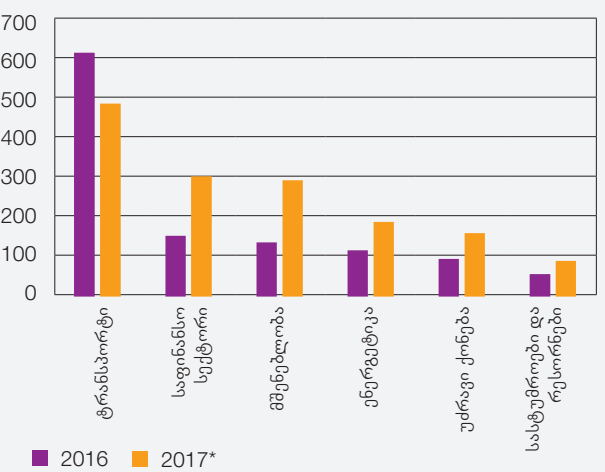
გრაფიკი 13: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ქვეყნების მიხედვით (მლნ. USD)

* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

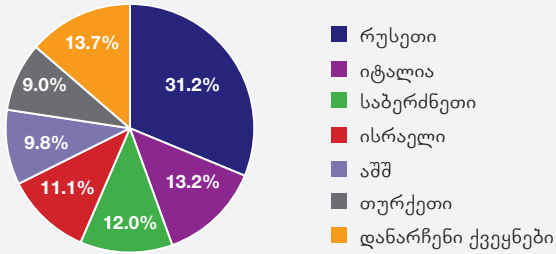
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების უდიდესი ნაწილი ტრანსპორტის სექტორში მიემართება. თუმცა, 2017 წელს უცხოური ინვესტიციები ამ სექტორში 21%-ით შემცირდა 2016 წელთან შედარებით და 488 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა. მეორე ადგილზეა საფინანსო სექტორი, სადაც უცხოური ინვესტიციები თითქმის გაორმაგდა და 154 მლნ. აშშ დოლარიდან 304 მლნ. აშშ დოლარამდე გაიზარდა. ასევე საგრძნობი ზრდა იყო სამშენებლო სექტორში, სადაც უცხოურმა ინვესტიციებმა 157 მლნ. აშშ დოლარით იმატა და 295 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა.

გრაფიკი 14: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განაწილება ეკონომიკის სექტორებში (მლნ. USD)

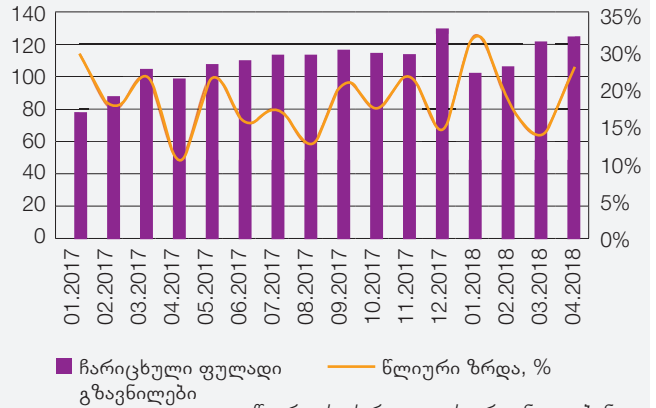
* წინასწარი მონაცემები
წყარო: საქსტატი

გრაფიკი 15: ქვეყნების წილი მთლიან ფულად გზავნილებში, I კვ. 2018 წელი

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გრაფიკი 16: მიღებული ფულადი გზავნილების დინამიკა (მლნ. USD)

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

2018 წლის პირველ კვარტალში ფულადი გზავნილები 350 მლნ. დოლარს აჭარბებს

2018 წლის პირველ კვარტალში უცხოეთიდან მიღებულმა ფულადმა გზავნილებმა 355 მლნ. აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 22.4%-ით (65 მლნ. აშშ დოლარით) მეტია წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით. გამომგზავნ ქვეყნებს შორის კვლავ რუსეთი

ლიდერობს (102.4 მლნ. აშშ დოლარი), თუმცა პირველ კვარტალში რუსეთიდან მიღებული გზავნილების წლიურმა ზრდამ მხოლოდ 7.7% შეადგინა. აღნიშნულ პერიოდში ყველაზე მეტად ისრაელიდან (+14 მლნ. აშშ დოლარი), იტალიიდან (+13 მლნ. აშშ დოლარი) და საბერძნეთიდან (+9 მლნ. აშშ დოლარი) გამოგზავნილი ფულადი ტრანსფერების მოცულობამ იმატა.

ბიბლიოგრაფია

- საქართველოს ეროვნული ბანკი. მიმდინარე მაკროეკონომიკური მიმოხილვა. მაისი 2018
- საქართველოს ეროვნული ბანკი. მონეტარული პოლიტიკის ანგარიში. მაისი 2018
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასება. მარტი 2018.
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. მთლიანი შიდა პროდუქტი, 2017 წელი. მარტი 2018.
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური. საქართველოს საგარეო ვაჭრობა 2018 წლის იანვარ-მარტი (წინასწარი). აპრილი 2018
- International Monetary Fund. Regional Economic Outlook Update: Middle East and Central Asia. May 2018.
- International Monetary Fund. World Economic Outlook: Cyclical Upswing, Structural Change. April 2018.

წინამდებარე გამოცემა მხოლოდ საინფორმაციო ხასიათისაა და არ ემსახურება საკონსულტაციო მიზნებს. საქართველოს ბიზნეს ასოციაცია არ არის პასუხისმგებელი გამოცემაში მითითებული წყაროების მონაცემების სიზუსტეზე.